

DISPUTATIO INAUGURALIS

DE

A. EASIBUS PERPLEXIS INJURE,

quam

Indultu Nobiliss. & Ampliss. JCtorum

Ordinis in celeberrima Universitate Norica

PRO LICENTIA

ASSUMENDI HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA

PROPONIT

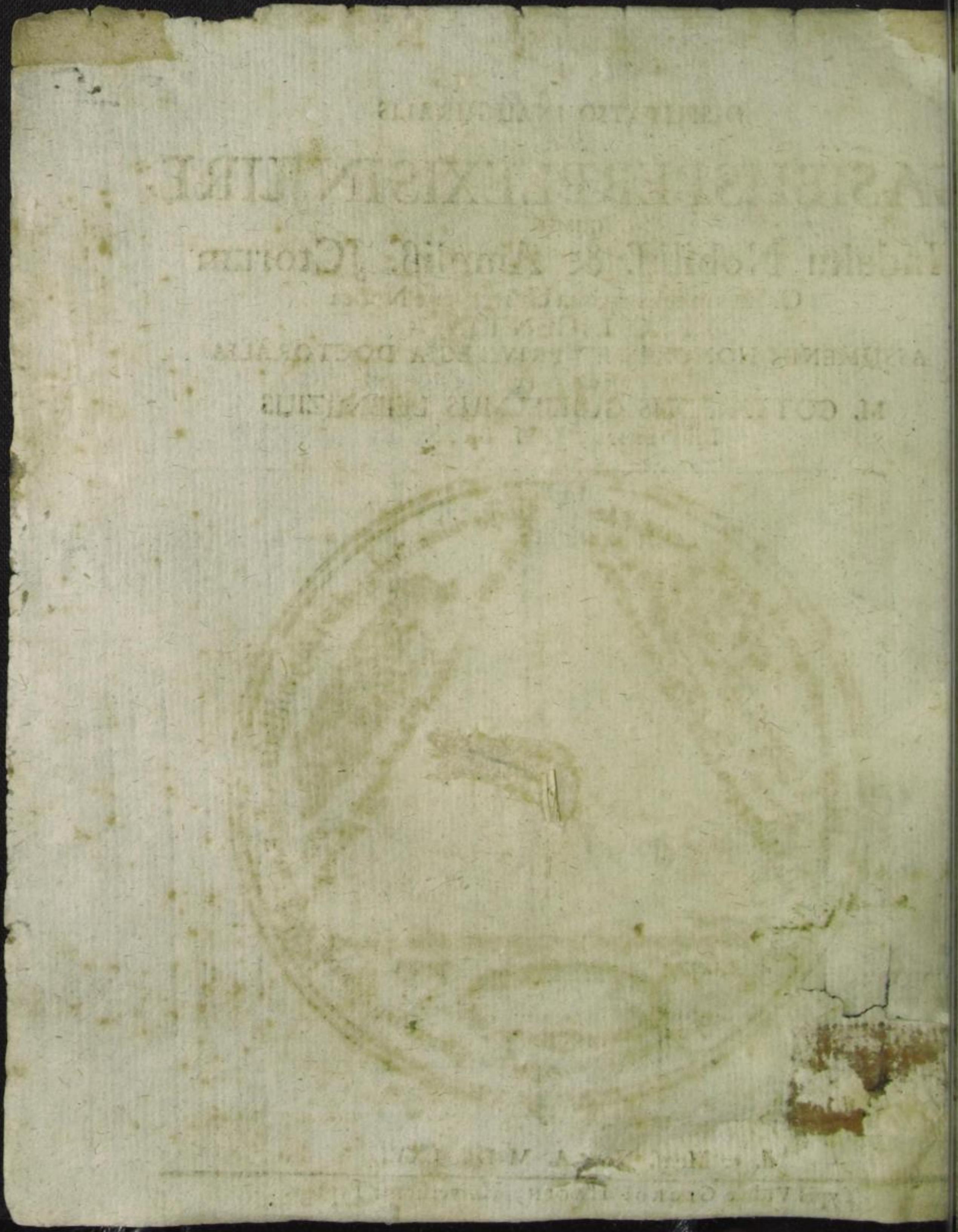
M. GOTTFREDUS GUILIELMUS LEIBNÜZIUS

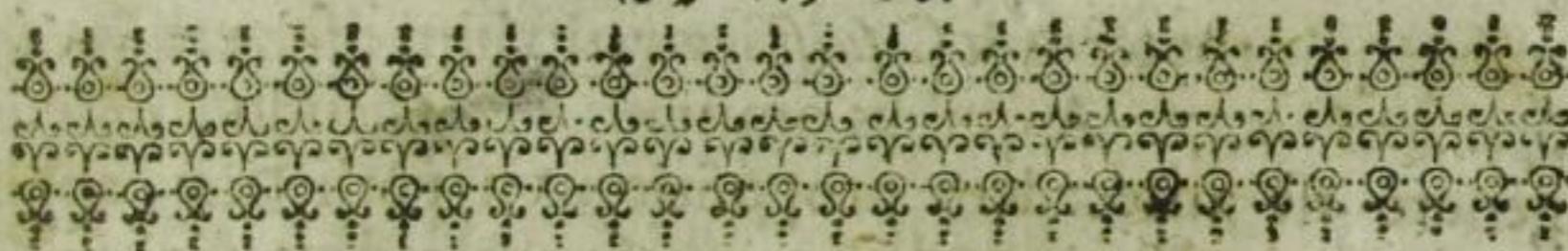
LIPSIENSIS, J. U. BACC.

d. s. Mens. Nov. A. M DC LXVI.

Typis Viduæ GEORGII HAGEN, Universitatis Typogr.

Q. D. B. V.

s. I.

DE casibus perplexis commentaturi breviter videamus : tum *quis casus perplexus sit*, tum *posito*, quod datus casu sit perplexus, *quid de eo statuendum*. Illic natura, causa, subjecta, notio & vis termini; hic accidentia, effectus, prædicata, usus deniq; in ipsis rerum argumentis consistens explicatur. Et quemadmodum in plerisq; materiis separata facti & juris tractatio est, *Conr. Lagus Meth. Jur. p. I. c. I. n. I. Joh. Althus. Dicæol. lib. I. c. I. n. 4.* ita hic illud plus facti, hoc plus juris habere crediderim.

I I.

Porro ipsa *Casus perplexi* notio ex duobus componitur: *Casu & Perplexitate*. *Casus* vocem apud Mechanicos natam vicini Geometræ primi adhibuerunt in rem suam, quibus $\pi\lambda\omega\sigma\tau\varsigma$ est ipsa figura, (seu linearum, superficierum, corporum ad se invicem positus,) de qua deinde $\zeta\gamma\mu\alpha$, nimirum quantitas, ratio, analogia, uti apud J Ctos *jus de facto*) demonstratur. Unde problemata eorum $\pi\lambda\omega\tau\omega\mu$ similia sunt controversiis J Ctorum distinctione expediendis, add. *Dn. Erhard. Weigel. Analys. Euclid. sect. 2. c. 12. n. 4.* & impossibilia casibus perplexis, in quibus pro solutione est adverte re & demonstrare impossibilitatem, quod Algebra præstat. Manavit inde vox ad Medicos, & Theologos Moralistas.

A 2

quoq;

quoq; qui propterea & Casuistarum titulum ascivere Speidel.
Spec.lit.C.n.27. A quibus omnibus abstrahendo , casus in
genere est antecedens propositionis hypotheticæ , appli-
cando verò ad Jurisprudentiam, tale antecedens dicitur fa-
ctum , consequens jus ; & casus definietur factum in ordine
ad jus.

III.

Hoc sensu Casus jam tum veteribus Jctis usurpatum in
l.37. D. de Leg. l. 19. pr. de Jurisd. l. 28. f. de noxal. act. l. 12. §. 4.
ad exhib. & bis in l. 122. de V. S. dicitur & Species l. 16. 17. de Ju-
risd. l. 5. §. 3. ad L. Aql. l. 5. §. pen. l. 15. P. V. l. 4. de Ventr. insp.
l. 5. §. 7. l. 39. §. 2. de admin. tut. l. 2. de reb. eor. qui subtut. Et
factum , quod præter loca infinita probat illa formula: ex fa-
cto quæsum est , tot Legibus initialis.

IV.

A Casu ad PERPLEXITATEM. Perplexum, græcè ἀπο-
ρει exitum non habens) l. 88. D. ad L. Falc. Latinis ele-
ganter cæcum , quasi oculis impervium. Virgil. lib. 5. Æn.
Parjetibus textum cæcis iter. & lib. 6. clausi tenetris & carcere cæ-
co. hinc & Medicis intestinum cæcum ; Perplexum inquam , di-
citur à perplexendo vom durcheinander wickeln / plecto verò
frequentativum à plico (ut à jacio jacto) quod ipsum à
græco πλέκω idem significante fluxit. Perplexitas autem
propriè dicitur de plicabilibus , quales sunt res flexiles si-
mul & tenaces , & proprium ejus subjectum : Nodus. In-
ter Nodos Gordius in primis celebris est , & extat elegans A-
pologus Joh. Valentini Andreæ Mythol. Christ. Manp. I. apol.
48. de Nodo ferreis filis constricto quem construxerit Ma-
chiavellus & Principem nominaverit ; fuisse eum aculeis
plenissimum nec nisi Chirothecis tractabilem. Hunc cum
. Fr. Vieta , summus in Gallis Mathematicus , (cui hodierna
Analysis , quam vocant Speciosam , à Cartesio aucta , fundamé-
ta maximè debet) sua Analyseos arte frustrâ tentâisset; ad ex-
tre-

mum versa in iram diligentia, malleo aggressum, diffilientibus variè scintillis parum à summo periculo afuisse. Cujus fabulæ partem evolvit *V.Cl.Dn.Jac.Thomasius in program. Lipsiensi aliquo de Machiavellismo anno 1662.*

V.

A corporalibus ad incorporalia frequenti Metaphora translata voce, *Nodus pro omni intricato sumitur*, Cic. VIII. Fam. 11. *incideramus in difficilem nodum, perplexum pro omni dubio circulari* (ut itales quæstiones vocat *Accursius in l. Claudius Felix. 16. qui pot. in pign.* in quibus res ad nodi similitudinem in se ita redeunt, & gyros faciunt, ut quodlibet quasi filum separatim sumendo exitus appareat, at non nunc, cum sibi invicem implicantur, quas solvere Berlich. p. 1. concl. 49. n. 6. eleganter appellat: *quadrare circulum*) hinc à dubio latè dicto differt ut species à genere. *Dubium enim à duobus dictum, est quoties quærimus simul & nescimus, quid è duobus sit eligendum, sed in perplexo pars invenit utraq. causas, easq; solidas, in dubio strictè dicto, neutra.* Est autem ut dubium ita & perplexum vel mentale tantum, seu quoad nos; vel reale tantum, seu à parte rei, in iis nempe ubi veritas rei à voluntate humana pendet, ut in Legibus positivis, in quibus perplexitas realis facile contingit, quia Legislatores homines utiq; sunt, & statuunt ea, quæ se invicem in casu concurrentiæ, qui tamen raro contingit, indirectè impediunt, quæ vera et unica causa est realis in Jure perplexitatis de qua etiam nos dicemus, *Casum igitur (propriè) PERPLEXUM definio (eum, qui realiter in jure dubius est ob) copulationem contingentem plurium in facto eum effectum juris habentium, qui nunc mutuo concurso impeditur.* in *Antinomia autem ipsarum immediate legum pugna est, quanquam & perplexitas Antinomia quædam in-*

directa dici potest. Cæterum exemplis mox omnia erunt
clariora.

V I.

Vidimus quid *casus perplexi* sint, circumspiciamus Alex-
andri gladium quem nimis ex vero dixeris: *DECISIONEM*,
seu quid proposito tali casu sit statuendum. Scilicet: *duro
nodo durus cunens!* Cæterum alii putant (1) *nihil statuen-
dum* §. 7. alii *aliquid*: *ALIQVID ex facto vel jure: Ex FACTO*,
quod suadecit vel (2) *sors* §. 8. vel *judicis arbitrium*. *JUDI-
CIS ARBITRIUM* vel (3) *liberum* §. 9. vel (4) *regulatum* §. 10.
quanquam regulæ illæ non tam juris sunt, quam commo-
ditatis, humanitatis, æquitatis &c. Ex JURE mero (5) nos
§. 11. 12. sqq. rem decidendam arbitramur, cribratis opini-
onibus extremam quasi graviorem & in fundo residentem
elgentes. Nam sententias de industria sic disposuimus, ut
gradibus speratæ certitudinis crescant. Et si ex jure decidi-
res potest, sequitur quod decidi, etiam ex eo *debeat*, quia ad
subsidiaria remedia non nisi cum necesse est, configuen-
dum.

V I I.

Nihil igitur statuendum, sed judicem pronunciare de-
bere *sibi non liquere*, in causa incerti possessorii censem. *Jac.
de Aretio. in l. un. n. 11. C. uti poss. Specul. in tit. ac petit. & pos-
sess. §. 1. n. 32. v. & nota. idem obiter Bald. in l. 3. C. de sent. &
interloc. omn. jud. Imola in c. licet causam n. 24. de Prob.* Et in
casu quo judicis conscientia ab actis & probatis dissidet, neq;
secundum acta judicandum (quod tamen volebat *Johannes
Glossator, & Cujac. XII. obs. 1. & est communis*) neq; secun-
dum conscientiam, ut volebant *Covarruv. II. Resol. 1. Fr.
Balduin. pr. J. de Off. Jud. Hottoman. Ill. quest. 20.*) sed super-
sedendum arbitrantur *Alciat. in c. 1. n. 91. de Off. Ordin. Do-
nett. 26. com. 1. Coras. miscell. IV. 20. n. 11.* Ita Areopagitæ
cau-

causam Protagoræ & Evathli, de qua *infra* §. 16. in longissimum diem distulere; & iidem in causa mulieris, quæ virum & filium interemæ, quod ab his optimis indolis juvenem, quem ex priore viro enixa erat, occisum conperisset, à Dolabella Proconsule Asiae ad se rejecta, accusatorem & ream post 100. annos redire jussérunt *Valer. Max. VIII. 1. sect. 3. num. 2.* *Gen. XII. 7.* Simile Orestis facinus, is matrem Clytemnestram adulterio, & patris sui Agamemnonis cæde pollutam filius trucidavit, & furiis conscientiæ agitatus ad extremum stitit se Areopagitarum Judicio. Ibi agitatâ re, par calculorum nigrorum alborumq; numerus evasit: sed Minerva præses judicii anim-adversâ realbum adjecit de suo. Ita Orestes absolvitur, & furiæ quievêre. Unde proverbium: *Minervæ calculus* (cujus rationem hanc *in Chil. 3. cent. 4. n. 53. Erasmus non penetravit*) qua fabula signari volunt, in dubio reum absolvendum. Unde ad §. 12. casus hic potius referendus est, sed similitudine exempli maluimus hic præoccupare. Simillimus quoq; casus, quem *Valerius Maxim.* refert *d. l. n. 1.*: quædam matrem fusti interficerit, dolore liberorum commota ab aviâ filiæ infensa necatorum, Parricidiumq; ulta parricidio. Qua de re M. Popilius Lœnas, Prætor, nihil pronunciavit. L. Fimbria judex electus de sponsione, quam quis cum adversario fecerat, quod esset vir bonus, judicare noluit, ne vel probatum Virum fama spoliaret; vel juraret, virum bonum esse, cum ea res innumeralibus laudibus contineatur. *Valer. Max. VII. 2. sect. 1. n. 4.* Cum vir integræ existimationis ageret contra hominem improbum ex mutui capite, sed probationibus deficeretur; Gellius, judex lectus, pronunciare noluit, juravitq; sibi non liquere, *Gell. XIV. 2. idq; licuisse* judicibus ostendit *l. 13. §. 4. de recept. qui arb. l. 36. de re iud.* Sed hodiè fieri debere negat *Trentler. 12. 17.* & de ordinariis magistratibus, quibus

quibus necessitas juris reddendi imposita est, consentit *Bachov.* add. l. quò pertinet eorum sententia, qui statuunt judicem inferiorem referre dubia ad superiorem debere. Quilibus consultationibus constat totus liber ultimus Epistolarum *Plinii*, ad d. l. 5. §. 2. D. de off. Procons. & Leg. l. 14. verb. consules nos de off. præsid. Et si hodièq; reducatur, minime tantum Juris controversi fore ait solidissimus *Nicol. Vigelius Meth. Jur. controv. proœm. seu Rat. Legendi* fol. 2. Et faciendum quasi jure devolutionis, (uti cum intra trimestre inferior ordinarius non prævidet devolvitur in præbendis jus eligendi ad proximum superiorem c. 41. de Elect.) ut non pronunciante inferiore pronunciet superior. Idq; in beneficialibus in specie approbat *Geminian.* in c. eum qui : de eo qui mitt in posses. col. pen. v. quid si Fr. de Marchis p. I. qu. 1149. n. 3. *Joh. Igneus* in l. 3. §. sic cum omnes 4. nu. 37. & 38. D. de Sct. *Silan.* sed hoc remedium bonum quidem, nihil tamen facit ad hanc rem, quia non quærimus à quô, sed quid in proposito casu vel ab ipso demum Principe sit judicandum.

VIII.

Sorte rem dirimendam, dicit *Gl.* in c. non exemplo 26. q. 2. c. licet causam q. de Prob. ad v. uti possidetis. *Felin.* ibid. n. 48. *Berojus* n. 59. *Decius* n. 28. per l. 14. D. de Judic. l. ult. pr. C. com. de Leg. sed ad l. 14. R. eam non ad merita causæ sed ordinationem processus pertinere: ad l. ult. R. ibi non casum controversum sorte decidi, sed modum finiendæ optionis prescribi. Nec obstat, quod ita DEO res commissa intelligatur, cuius juditium justissimum est. Nam hoc est quasi tentatio DEI, uti in purgationibus vulgaribus c. fin. de purg. vulg. neq; enim hic extraordinarum auxilium DEUS ea in re promisit. Cæterum *Bartolus* in concursu perplexo creditorum, non quidem modum pronunciandi judici, cautelam

telam tamen partibus hanc fradit : si hypothecarius unus Possessionem habens rem vendat, neque rem concurrentes ceteros vindicare posse, quia bona fide & justo titulo emerit tertius, arg. l. 12. §. Papinianus respondit s. D. qui pot. in pign. neq; pecuniam petere, quia venditor suum recepit. Sed hoc Bartoli consilium refutant H. Pistor. l. 3. q. 20. nu. 20. Berlich. p. 1. concl. 49. n. 24. certè & rem videntur vindicare posse, actione hypothecaria, (quia in d. §. 3. alias casus est, ubi primus possessionem habens, quia indubie primus est, vendit & residuum ultra suum creditum restituit secundo) & condicere à venditore, quod plus accepit (arg. Carpz. p. 1. c. 25. d. 180. quod priores hypothecarii solutum posterioribus juret repetere possint) ultra suam ratam , quia pares sunt.

I X.

Liberum Judicis arbitrium admittunt, qui introducunt *casus pro amico*, seu tam dubios, ut liceat in iis alterutri parti gratificari. Quod putat Ignens d. l. n. 40. Joh. Bapt. Asin. in l. ult. D. de religios. & sumt. fun. Tiraquell. tr. de Jur. Primog. q. 17. opin. 2. n. 5. Claud. Marmer. in l. naturaliter §. nihil commune. n. 92. D. de acquir. poss. Fr. de Marchis l. c. q. 1148. n. 1. qui dicit in talib. optimum esse Judicem habere amicum & favorabilem) Matth. de Afflict. decis. 385. & 422. nu. 15. Bachov. ad Tr. p. 1. disp. 1. th. 1. lit. B. Amicitiae causa posse judicem mitigare pœnam putat Tiraquell. tr. de pœn. tempor. caus. 16. & Joh. Althus. in Diceol. lib. 1. c. 99. n. 66. Theophrastus quoque, & ex Gellius l. 3. in amici causa capit is famæ, aut summa fortunarum, licere declinare de via , utq; magna æris lamina parvâ argenti pretiosior sit, ita magnæ necessitatis causa honestatem parumper relinquere posse. Sed *casus pro amico* refutant Bald. consil. 420. col. 2. v. sed si pari modo. Navarr. in cap. si quis autem n. 130. de pœnitent. dist. 7. Menoch. remed. retin. poss.

3. n. 767. seqq. *Tessaur. decis.* 89. § 206. (qui casus pro amico appellat pro diabolo) *Nic. Vigel, Meth. Jur. controv. preom.* n. 20. *Treutler. p. 1. disp. 1. th. 1. lit. b. Besold. in Delibat. jurid. ad l. 10. D. de Just. & Jur. Valent. Arithmaeus peric. 1. disp. 1. th. 4.* Et certe liberum arbitrium judici non competit, nisi concessum expressè probet, ab habente, (ex quibus verbis illud concessum videatur latè explicat Menoch. arbitr. jud. lib. 1. g. 7. & 8.) Habet autem liberum arbitrium ne Princeps quidem in foro interno, & si fortasse in externo quoad validitatem rei judicatae.

X.

Regulatum Judicis arbitrium, ubi res ex jure decidi non potest, regulas sequitur charitatis, æquitatis, humanitatis, commoditatis, utilitatis &c. nempe Judicem debere pro indigentiore judicare, putat Johannes Leib tr. vom Vorgang der Gläubiger edito Noriberg. in form. 12. anno 1647. pag. 69. promeliore Gellius XIV, 2. l. c. pro sententia humaniore l. II. §. fin. D. de reb. dub. l. 56. de R. J. pro favorabiliore codia 15. de R. J. in o. pro libertate l. 24. pr. de manumiss. l. 20. de R. Jur. pro dote l. 85. pr. de R. J. pro matrimonio c. licet ex quadam 47. in fin. de Testib. Pro eo potius qui damnum vitat, quam lucrum eaptat l. 33. 41. de R. J. Quidam putant posse partes in casu dubio compelli ad Transactionem, ita Zasius ad l. 2. §. ex his n. 12. D. de V.O. Treutler. l. c. quod rectè refutat Bachov. ibid. cum ne validum quidem futurum sit, quod coactum est. Illud M. Salvii Othonis imitantur qui volunt, vel le debent, qui per facultates possunt, id est Principes; hic Judex datus, rem controversam ab uno litigantium emit, alteri donavit, factoq: hoc privato futuro splendori præluit. vid. Fulgos. in Memorabil. lib. 8. c. 2. n. 2.

X I.

Nos speramus ex mero jure decidi omnes casus posse,
Gloss.

Gloss. Landrecht l. 33. n. 2. (wenn es ist kein Sache / do thudas Rechf zu / als die Erzneyn zu der Seuche / Id est nullam esse causam , cui jure occurri non possit , uti nullus sit morbus qui omnem prouersus medicinam respuat) & Treutler. d. l. Dissentit Bachovius , quia Legum positivarum interpretatio admodum sit incerta , & ob opinionum , communium saepe communes , pelagus incertum saepe sit quae opinio magis sit usu recepta . Sed quia Leges positivae civili ratione nituntur jus naturae & gentium velut in modum exceptionis determinante , ac specialibus restringente ; hinc jus istud naturae & gentium in proposito aliquo casu tamdiu obtinebit , donec contrariu lege , quasi pacto universali populi (nam etiam quod Princeps leges ferre possit , ex populi in eucosensu descendit) introductum probetur . Quod si jam interpretatio incerta est , adhibendae regulae interpretandi rationis naturalis , & et si pro utraque parte aequales regulae & presumtiones militent , judicandum contra eum , qui se in Lege aliqua positiva , quam tamen introductam satis probare non potest , fundat . Ita patet omnia ex mero jure naturae & gentium in effectu semper decidi , quibus nihil incertum esse , ipse Bachovius fatebitur . Hoc igitur supposito talia decidi jure posse ruunt opiniones praecedentes omnes , quia existente primario cessat subsidiarium l. i. §. 3. de dol. mal.

XII.

Sed distinctione rem expediemus . in CASU PERPLEXO vel est dispositio , vel concursus . DISPOSITIO PERPLEXA est , quando intelligi potest , quis actor , quis reus ; & questio est utrum actori jus competit , isq ; (vel ii , si plures actores sunt) fundat se in aliquo perplexo actu , qui actus , quia voluntarius est , & disponit aliquid circa rem disponentis vocatur a me dispositio : igitur hoc casu ab uno tantum latere , actoris nempe , seu potius allegantis (nam & reus in exceptione perplexa se fun-

dare potest, & tum pro actore habendus est) existit perplexitas. Unde facile colligitur nostra REGULA. I. DISPOSITIO PERPLEXA INVALIDA EST, ET QUI SE SUPER EA FUNDAT, NIL OBTINET. addet. 188. de R. J. l. 14. C. de fid. instrum. quo pertinet regula: in dubio reum absolvendum l. 41. l. 125. D. de R. J. l. 4. C. de Edend. Rutg. Rulant. de Commissar. p. 1. lib. 2. c. 19. n. 13. Quod fit in effectu nihil pronunciando v. supr. §. 7. Fit autem Dispositio perplexa variis modis in primis ob adjectionem aliquam, v. g. Conditionem, quæ conditio natu vel incompatibilis §. 13. est, vel identica §. 14. item ob plures personas, sibi invicem obstantes, nam qui in dispositi one perplexa se fundat, vel simplex est d. §. 13. & 14. sqq. vel duplex, hinc dispositio circularis §. 17.

XIIII.

IN COMPATIBILIS CONDITIO est, cum contrarium contrarii coditio est vel directe, v. g. si haeres non eris, haeres esto, ubi quis sibi substituitur l. 9. §. fin. D. de V. P. S. quierat CASUS I. vel indirecte, v. g. II. Testator, qui jam tum dodrantem legatis exhausit, Titio ita 100. legat, si Legi Falcidiae in suo testamento locus non sit, quæ conditio cum legato tali propter ipsius testatoris factum incompatibilis, & hic brevissime sensus est obscuræ legis 88. D. ad L. Falc. quam quasi in Syllogismos rededit Dn. Rebhan. in Hodeg. Jur. p. 294..

XIV.

IDENTICA CONDITIO etiam est vel directa, vel indirecta. DIRECTAM exprimit illud Germanorum. III. warfe bis du gehest / id est: gehe erst / wenn du schon gehest. INDIRECTÆ exempla sunt: IV. si socius bonorum meorum manseris l. 4. de Cond. inst. V. Si servum hereditarium manumiseris d. l. 4. §. 4. l. 20. eod. quæ omnia te heredem jure stricto jam esse supponunt, haeres esto. Item VI. si petiero, dare spondes? cum ante impletam Conditionem peterem non possim, & impleatur,

ture eadem petendo , nisi vocem petendi benignius ex-
pliges , nunquam poterit impleri . *¶ 8. de V.O.*

XV.

VII. Similis farinæ est : *Stichus liber , & postea , vel si liber erit , hæres esto.* Quæ institutio & libertatis datio stricto jure perplexa est , sed favore libertatis illud *postea* detrahitur *l. 9. §. 14. l. 51. D. de H. I.* Perplexitatem fortasse non quivis animadvertiset , ergo ostendamus . Voluere nempe JCti veteres servum hæredem institutum prius hæredem esse intelligi , & in personam testatoris transire , deinde videri à seipso accipere libertatem . *l. 6. §. 4. D. d. t. l. 2. §. 3. de stat. Lib.* quia servus est necessariq; hæres , nullus autem liber & extraneus necessarius hæres est , si igitur prius liber fieret , esset in ejus potestate , an velit hæres esse , quare ne hoc sit in ejus potestate expectet prius dum possit hæres esse . Unde cum Jure libertas suspendatur ex hæreditate , si contra voluntate Testatoris hæreditas suspendatur ex libertate , erit manifesta perplexitas . Huc pertinet *l. 21. §. 1. junct. l. 22. Deod.* ubi dicitur . *servo libertas purè , hæreditas sub Conditione dari potest , ut tamen utrumq; ex conditione pendeat* Quomodo igitur & quare inqñies utrumq; , ex conditione pendet ? R. quia in libertatibus legatis , dies demum cedit ab aditâ hæreditate , unde , quia pendente institutione hæredis scripti hæreditas adiri non potest , hinc mirum non est , libertatem etiam purè datam , suspendendam esse , dum conditio extiterit institutionis per *l. un. §. 6. Cod. de Cod. toll.* quòd si eadem deficiat , perinde erit ac si libertas sine hæreditate data fuisset , h. e. secundum distinctionem , utrum in hac aliis sit scriptus hæres , qui hæreditatem adeat vel non , ac priore pridem casu competat , posteriore vero extinguitur *d. l. un.*

XVI.

Ex hoc capite vulgo VIII. perplexam faciunt contro-
versi-

B 3.

versi-

versiam Rhetoris à discipulo certam summam stipularitis.
 cum dandam, cum discipulus primam causam obtinuerit.
 Discipulus moram in orandis causis facit, Rhetor igitur agit
 ipse contra eum hoc modo: Hac, inquit, causa, seu vinces,
 ex pacto mihi tenebere; seu vincēris, ex re judicata: Cui di-
 scipulus contra, hac, inquit, causa, seu vincām, nihil Tibi
 ex re judicata debebo; seu vincar, nihil ex pacto. Præcepto-
 rem Protagoram, discipulum Evathlum, Judices Areopa-
 gitas faciunt *Gellius V, 10. Apulej. III. Florid.* At in *Prole-*
gomenis Rheticorū Hermogenis ille Corax, hic Tisias dicitur,
Hieronem verò Judicem acclamasse dubium sententiae:
 Κακοὶ νόργης, κακὸν ὄν. Certè *Quintilianus* tam Coraca
 & Tisiam Siculos, quam Protagoram & Evathlum de præce-
 ptis Rheticæ scripsisse refert, *Inst. or. III, 1.* Contro-
 versiam illam soli, quod sciam, decidere conati sunt *Laur.*
Vall. lib. 3. Dialect. & Job. Caramuel à Lobkovvitz. IX. Metalog.
 fol. 444. uterq; pro præceptore ex principiis æquitatis ma-
 gis quam juris. Et Caramuelis sententiam ex professo expen-
 dimus in *Specimine nostro Questionum Philosophicarum ex jure*
collectarum, q. 12. Nostra est, hunc casum immerito refer-
 ri inter perplexos. Nam Respublica in qua agitur hæc
 quæstiō, plus tempore petentem vel ammissione litis punit, ut
 olim Romani s. si quis agens 33. J. de Act. Paul. sent. lib. 1. t.
 10. de plus petendo, & lib. 2. t. 2. de pignoribus s. compensatio. (vel
 aliis pœnis uti Constitutio Zenonis & Justiniani in l. 1. 2. C.
 de plus petit.) vel deniq; ex Jure gentium ammissione instan-
 tiæ, uti hodiè moris est; illo casu vixit Protagoras, hoc
 vicit. Nam Protagoras cum petat à Discipulo salarium
 antequam dies cesserit ac venerit, conditioq; fuerit adimple-
 ta (conditio enim salarii est: victoria primæ causæ,) haud
 dubiè plus tempore petuisse videbitur. Igitur cadet causa
 in hac instantia prima vice, eoq; ipso implebitur conditio
 salarii,

salarii, quia eo ipso Evathlus primam causam obtinuit. Igitur jam verè competit Protagoræ actio contra Evathlum, nulla amplius exceptione infirmabilis, ne rei judicatæ quidem, quia Evathlus ob exceptionem non peremptoriam, sed dilatoriam non à lite sed instantia est absolutus. Ita æquitas & jus strictum conjungentur, cum in dubio causa Magistrorum favorabilius esse debeat.

XVII.

Videamus nunc quando duo pluresve in perplexa dispositione se fundant, ipsi incerti, quis eorum jus habeat contra tertium; hi se mutuo perimunt, ut ex fratribus Cadmæis unus *cominus ense ferit, jaculo cadit eminus ipse;* Quo pertinet IX. casus legis 15. & 16. D. de Stat. Hom. Arescusa si tres pepererit testamento jussa est libera esse. Parit primò unum (vel duos) qui haud dubiè servus nascitur, quippe ex serva, conditione non dum impletâ; *deinde tres* (vel duos) ex quibus ultimus erit liber, quippe tribus (uno separatim, duobus cum ultimo) natis conditio impleta est. At *quid si non appareat, quis ultimus fuerit?* cum non appareat, quis quem vincat, nec per rationem juris liberi omnes esse possint, mutuo sibi impudent libertatem. Favore tamen libertatis l. 16. C. de fid. lib. in casu non ab simili determinat omnes liberos fore.

XVIII.

Pertinent huc quocq; DISPOSITIONES CIRCULARES ex quæ vell incompatibilis, vel identicæ. Incompatibilis species est X. l. 9. D. de V. O. à Cajo duo stipulantur: *Titius, si Sejò non dederis, mihi dare spondes? Sejus: si Titio non dederis mihi dare spondes? Spondeo.* Quo casu non dubio: stricto jure neutrum petere posse. Sed in d.l.9. contrarium respondetur, quia benignius explicatur eorum sententia, quasi voluerint tantum se duos reos credendi constituere in quibus alias ipso jure

jure sic comparatum est, ut si uni detur, expiret erga alterum obligatio. XI. Identicae species est: si Titius heres erit, Sejus heres esto; Si Sejus heres erit, Titius heres esto, qualis institutio invalida est l. 16. de Cond. Inst.

XIX.

Post Dispositiones perplexas sequitur CONCURSUS PERPLEXUS, in quo, contrà quām in dispositione, non intelligi potest, quis actor quis reus; nec quæstio est utrum alicui jus competit, sed posito omnibus competere, quis alteri sit præferendus, in quæstionibus ordinis seu prioritatis. Talis perplexitas est ad minimum inter tria, si nempe A præcedat tò B. B. præcedat tò C. & nihilominus, quod totam rem perplexam & circularem efficit in eâdem serie, ex alio principio, C. præcedat tò A. Sunt autem in omni concursu perplexo considerenda 4. (1) Casus, id est enumeratio concurrentium, v.g. A.B.C. (2) Fundamenta Locationis, seupositiones, quæ ad minimū sunt, tres, sic: Positio 1. A præcedit B. Positio 2. B. præcedit C. Positio 3. C. præcedit A. (3) Schema perplexitatis est vel immobile, vel mobile. Immobile enumerando tres Vias:

Via (I) A per pos. 1. B per pos. 2. C; (II) B per 2. C per 3. A,

(III) C per 3. A. per 1. B.

contra pos. 3. contra 2.

Schema Mobile in frontispicio dissertationculæ locavimus, in quo uno omnes viæ repræsentantur, quia triangulum circulo inscriptum mobile est, & modo hoc, modo illud loco primo, medio, ultimo applicari, & quid emergat observari potest. Fundo autem immobili inscripta sunt loca, quia Locus immobilis esse debet; triangulo mobili in cuspide, personæ; quia de iis variæ sententiæ & ordines & viæ sunt. Semper tamen A immediatum manet tò B, B tò C, C tò A. Inter locum autem I & II, item II & III semper obtinet tò PER, inter locum III & I. tò CONTRA, quia

quia cum cætera pulchrè procedunt, semper quod in ultimo loco ponitur expolitulat, & dicit hoc fieri contra aliquam positionum, & vult ipsi primo præponi.

XX.

Perplexitas autem horum casum populariter facillimè ostendi potest, quòd ibi rerum concurrentium nullum ponit loco I. nullum loco III. seu ultimo, quia quolibet assumto aliquod datur prius & posterius. Id quod inter res finitas evenire non potest nisi in situ in se redeunte, seu circulari. Sed est contra naturam ordinis, in quò necessariò prius & posterius datur. In Circulo autem principium & finis est ~~tertii~~ tantum non natura, cum tamen in jure nihil ex mero arbitrio præponi vel postponi debeat. Aliud est, quando res ipsa certum principium inchoandi vel finiendi suppeditat. Ibi enim ista perplexitas cessat. Quale est v.g. si persona A, sciens personam B. se posteriorem, esse priorrem persona C. nihilo minus cum persona C. paciscatur, quod ea posterior esse velit, eo ipso fiet posterior persona B, ex ipso enim pacto personæ A, priori juri derogante, habemus incipiendi fundamentum. Unde Creditor hypothecarius in pignus tertii creditoris consentiens, etiam secundo posterior fit, & transit in tertii locum, ut habet Dn. Carpzovius piæ memoriae, fax illustris Saxonici juris paucis ab hinc septimanis Lipsiæ cum summo omnium dolore extincta, ad p. i. const. Elect. 28. d. 131. cuius ego Viri authoritate tanto libenter utor, quanto & praxi propior est, & plus habet in foro Saxonico Electorali autoritatis. Similiter si Princeps A rejicerit post C, rejecisse etiam intelligetur post B. per c. authoritatem Martini 7. de concess. præb. in 6. Nam voluntas subditi in voluntate Principis continetur, Th. Hobbes Elementis de Cive c. s. n. 67. Et Similiter datur in hoc principium numerandi perinde ac si ipse subditus sit pactus esset. Aliud est si Princeps

C

ceps

ceps alia verborum parte nihilominus B post posuerit r̄ A, tunc enim manebit perplexitas. Præterea comparando *positiones*, si una pugnantium alterā fortior est, v. g. una ex jure speciali, altera ex communi descendit, una alteram vincit, & victa non adesse intelligitur, cessatque perplexitas.

XXI.

Ut autem in proximis casibus resolutio, ita in aliis ORIGO PERPLEXITATIS est à celeberrima regula: *si vinco vincente, multo magis vincere ipsum*, per l. de accessionibus 14. §. et si mihi pignori. 3. D. de divers. & temp. præscript. seu, ut ego enunciare malo: Prior priore est prior posteriore. Quæ ex intima Philosophia fluxit, & longè altius abstrahi potest, nam & causa causæ est causa causati, & genus generis est genus speciei, & requisitum requisiuti & requisitum requirentis, & conditio conditionis est conditio conditionati, & simile simili est simile simulacro, & subjectum subjecti est subiectum prædicati, & pars partis est pars totius. Quæ omnes regulæ etiam inverti possunt, sic v. g.: Totum totius est rotum partis, prædicatum prædicati est prædicatum subjecti. Quales regulas omnes cum Everhardo in Locis Legalibus appellare possis: *argumentum à primo ad ultimum*. Putet igitur aliquis generaliter sic dici posse; Si est A. ad B, ut B ad C similiter erit A ad C. Quod verum est tūm in actibus, tūm in relationibus. In actibus indeterminatis, & generalibus nec cum speciali qualitate, quam fortè efficiunt sumtis, v. g. in genere physicè loquendo verum est: impellens impellentis, esse impellens impulsi, per longam consequentiam, nec semper sensibilem, tamen modi cessant, nam v. g. et si ego lapidem fortiter impulero, non tamen semper lapis rem, evanescente ob spatium impetu. Tales actus specialis sunt: amare, Societatem contrahere, manumittere, locare, mandare.

dare. Unde amic, amici meus amicus nō statim est *Gl. in d.l.*
14. lit. p. ad v. debet. Socius socii meus socius non est l. 19. 20.
pros. l. 47. §. 1. de R. f. neq; libertus liberti mei meus liber-
tus est l. 105. de V.S. si ego tibi mandavero tu alii, non videtur
meo jussu factum per l. 6. D. quod vi aut clam. Neq; coloni
mei aut inquilini colonus inquelinus vē, meus colonus aut in
quelinus est, quod & velle videtur tametsi subobscurē, l. 20. D.
de vi & vi armata. nisi dicās d.l. fin. sc. 20. ff. unde vi hoc velle,
quod propter dejectionē etiam secundi inquili vel secundi
Coloni domino detur interdictū unde vi, maximē jūctā l. 30.
§. fin. ff. de acquir. poss. Et hæc de actibus. Relationes
similiter sunt vel indeterminatæ, vel determinatæ seu quan-
titatem continentes. In his non procedit catena hæc, seu
Sorites, v.g. duplum dupli non est duplum simpli, sed qua-
druplum. Quo pertinet in relatione fitus quantitas distan-
tiæ, seu gradus v.g. proximus proximo non est proximus
primo, & pater patris non est pater filii, sed avus; & avus a-
vi non est avus nepotis, sed abavus. Quia termini: Proxi-
mus, pater, avus, indistantiam vel distantiæ quantitatē con-
tinent. Si verò loco patris, avi, filii sumamus terminum
indeterminatum parentis & liberorum (quia & avus est pa-
rens, & nepotes sunt liberi) procedit: parens parentis est
parens liberorum: Similiter si loco proximi & primi dica-
mus prior & posterior, emerget verissimum hoc: posterior
posteriore est posterior priore, vel contra: Prior priore est
prior posteriore, scilicet in eadem serie. Sic accepta regula est
illimitabilis, & contrarium implicat contradictionem.

XXXI.

Doctorum verò ingenium miratus sum, qui axioma
 hoc: quod sic enunciant: *Si vincovincentem Te &c. quoti-*
es favet adorant; quoties adversum est, elevant; nec minus
cum doctorem ceteris præferri debere argumentantur, hac re-

C 2

gula

gula abutuntur Nam incipiunt in ratiocinando ubi volunt, ab eo nempe quem prælatum mallent, quasi nihil intersit, sed hoc ipsum in his gyris multum refert. Ut in puerorum dinumerationibus circularibus, quibus experiuntur per ambages, quis deniq; supersit; & inludo regio, in Röntgen's Spiel/multum interest, quæ manus primum substernatur. Et in talibus eventus etiam calculo prænoscere potest Schwenter. *delic. Mathem.* p. I. prop. 47. Quo pertinet elegans Josephi in specudemersi historia, nam cum socii convenissent, ut sorte ducti semper duo, se mutuo confoderent, ipse rem sic ordinavit, ut ad extremum cum imbecilli Judæo superesset, cui facile quietem persuasit, ut ipse refert *Bell. Jud.* VI. 71. 72. & *Egesipp.* III. 18. Apud eundem Schwenterum, insignem quondam Academiæ hujus Mathematicum, p. I. pr. 46. d. l. refertur simile quid de R. Aben. Esra. Rectè igitur in illos, qui in his perplexis pro lubitu incipiunt, torqueri potest illud Diogenis, nisi fallor; Nam cum Sophista objiceret: ego sum homo, quod ego sum tu non es, tu igitur non es homo; Bene habet, inquit, si à me incepere.

XXIX.

Quoties igitur ipsis ab alia parte hoc objicitur (v. g. cum ipsis argumentantur: Dos posterior præcedit hypothecam tacitam anteriorem, ista expressam intermedium, E. & dos hanc; & objicitur: immò vero incipite ab hypotheca expressa, hoc modo: Hypotheca expressa intermedia præcedit dotem posteriorem, Dos tacitam anteriorem E. & illa hanc; vel sic: Hypotheca anterior tacita præcedit intermedium expressam, hæc Dotem posteriorem, E. & illa hanc) statim regerent: istam regulam si vincere c. in posterioribus duabus viis fallere. Cur igitur non similiter (in via prima) cùm doti favetis, fallit? Propterea, inquiet, quia in dubio

dubio pro dote pronunciandum l. 85. pr. de R. J. Sed favores tales tum demum adhiberi debent, cum decisio aliter haberi non potest, quod contingit aliquando in dubiis facti, & de iis intelligenda d. l. 85. non in dubiis juris, qui semper tandem accuratè decidi possunt. *supra* §. 11. Quare accuratè sic dicendum: in talibus casibus regula: *si vinco vincentem te* &c. non fallit; quia nullus alterum vincit in effectu, mutua victoria propriè non victoria, sed paritas appellatur. Cū igitur vincat singula & vincantur à singulis per latus singulorū, omnia crunt paria. Conceditur igitur regula, consequentia seu major. Si *vinco vincentem te vincere ipsum*; negatur applicatio, & antecedens, seu minor: QUOD *vincam vincentem te*, quia ab ipso iterum vincor per latus tuum, qui alias me vincis. Vulgo sic limitant: Cum *vinco vincentem te*, te ipsum *vinco*; dummodo idem sit modus vincendi. (v. g. Ulysses Ajacem vicit, Ajax aliquando Hectorem, Ergonē & Ulysses Hectorem? quod falsum est. Quia Ajax Hectorem tunc fortitudine, Ulysses Ajacem eloquio.) *Gloss. ad d. l. 14.* D. de div. & temp. præscript. Gl. Petrus & Cynus ad Auth. Licet. C. de nat. lib. lit. m. Joh. Andrea Bononiensis in addit. ad *Gloss. c. 7. de concess. præb. in 6.* Oldrad. consil. 189. fol. 52. Bart. ad d. l. 14. add d. l. 16. qui pot. in pign. & ad d. l. 2. D. ad Sct. Tertyll. Abb. & Felin. in c. pastoralis in pr. de Off. Ordinar. Lambert. de Ramponibus in d. l. 16. Salicetus in Auth. quo jure. C. qui pot. in pign. Roman. consil. 436. & consil. 28. lib. 4. Covarruv. var. Respl. I, 7. n. 3. Everhard. Loc. Legal. à primo ad ultim. Donellus ad l. assiduis. C. qui pot. in pign. n. 9. in med. v. Sed hoc dictum tunc locum habet. Joh. Robertus lib. 3. Animadvers. c. 14. fin. v. quod illa regula tunc locus sit. Andr. Rauchbar. p. 1. q. 4. n. 33. Joſias Nolden de Star. Nobil. c. 10. n. 107. Dissentiunt recte, licet obiter tantum, Berlich. p. 1. concl. 49. n. 27. Dn. Carpzov. p. m. p. 1. const. 28. def. 175. n. 7. Et certè limitatio ista incongrua

est, tametsi communis. Ambiguitas est in voce vincendi, *Vincere enim est non tam præcedere ordine, quām excellere dignitate, licet dignitas quandoq; sit fundamentum ordinis.* Loquamur magis propriè, & enunciemus regulam ut supra: *prior priore est prior posterior, sic cadet statim de Ajace & Ulysse cavillatio.* Et unica limitatio adjici debet: *in eadem, seriè v. g. non sequitur Titius Cajo in illo Collegio est prior, & Caius Sejo, E. & in hoc Collegio Titius Sejo est prior.* In eodem collegio tamen si hæc duo certa sunt (1) Titius Sejo est prior. (2) Sejus Cajo, quamcunq; ob causam id fiat, eo ipso, si omnes tres simul in una linea stent, necessariò etiam Titius Cajo erit prior & contrarium dicere, est nugari; Nostra igitur de mutua victoria, & hinc orta paritate commodior, ni fallor, responsio est, quā non regulam destruimus, sed subsumptionem oppugnamus.

XXIV:

Cum igitur in Concurſu de jure concurrentium non dubitetur, sed de ordine jurium, per §. 19. & in casu ejusmodi perplexo sint pares per §. 23. res ad quam concurrunt, fiet communis, si fieri potest; fin minus, uterq; excidet, quia causa non est cur unus præ altero fit admittendus. Quare, ut hæc distinctè tractemus, duæ emergent Conclusiones. Conclusio, I, quæ est in toto hoc negocio REGULA II. IN CONCURSU PERPLEXO AD REM INDIVISIBLEM, ET INCOMMUNICABILEM CONCURRENTES OMNES CAREBUNT. Quicquid autem incommunicabile est, seu non recipit partes pro indiviso & intellectu constantes, id multo magis erit indivisible seu non recipere partes reales: contra omne divisibile multo magis communicabile est, Incommunicabilis est PRÆBENDA seu beneficium, id est plures unum simul habere non possunt pro indiviso, c. majoribus g. c. tua fraternitatis 20. c. delicto 25. de Præbend.

bend. (possunt tamen fructus unius, si satis opulent, consensu imperato scindi & sic quilibet accipiet novum titulum seu beneficiū, non videbitur divisum vetus c. vacante 26. eod.) quare per reg. 2. carebit uterq; ex perplexo fundamento litigantium, Geminian. inc. cum qui col. penult. de eo qui mitt. in poss. in 6. Fr. de Marchis p. 1. q. 1149. n. 3. Menoch. remed. retin. poss. 3. n. 857. confer c. penult. de Præbend. in 6. ubi dicitur: & quoniam quis eorum jus habeat dubitatur, nos neutrum habere decernimus. Idem Juris in LIBERTATE perl. 15. & 16. D. de Stat. Hom. v. sup §. 17. addel. 43. de Hæred. Instit. l. 31. de manumiss. test. l. 19. 27. de reb. dub. quia nemo pro parte liber esse potest argumento decisionis Justinianeæ int. t. t. C. de com. serv. & §. ult. J. de Donat. quæ hæc est: si ex duobus communem servum habentibus unus manumittat, alter retinet, olim quidē & stricto jure manumittentis portio Dominica retinenti accrescebat, sed hoc Justiniano durum visum, constituit igitur, ut si servus pro parte manumissus retinenti pretium portionis suæ dominicæ offerret, totus liber esset. Quod ipsum jam dudum in simillimo casu decisum est à Juliano in l. 30. D. de Liberali caus. Ubi elegans ad rem præsentem quæstio ferè ut in l. 16. qui pot. in pign. à nullo, quod sciām, adhibita in hoc negotio. Nimirum duo petunt hominem, pro parte dimidia quæq;, alter vincit. alter vincitur. Et sequetur servum pro parte liberum esse, annov. Quid igitur? Sabinus, Cassius, & stricto jure ipse Julianus putant, victoris totum esse, quia pro qua parte liber est, nullius est, & sic alteri accrescit. Idem tamen Julianus ex bono & a quo sic censet: cogendos judices ut in utraq; causa idem pronunciant, si in consensu non contingat, favore libertatis liberum fore, sed victori dimidium aestimationis suæ præstaturum, conferl. 9. §. 2. D. eod.

Sic & in TUTELA. Testator voluit Titum Tuto-
rem esse, duo sunt Titii, nec apparet, quem voluerit: cum
tutela sit indivisibilis, apparet enim testatorem Unum tan-
tum Titum velle; neuter tutor erit per l. 30. D. de Test. Tu-
tel. Quid de POSSESSIONE? si ad eam plures perplexo jure
concurrant? cum possessio sit indivisibilis, seu plures in so-
lidum, eodem possessionis genere possidere non possint l. 3.
§. 5. de acquir. possess. sequestrandam putavit possessionem
Butrigarius ad l. un. C. uti possid. seu neutri interim tribuen-
dam. Sed si accuratius considero, falsum illud Proculiano-
rum Principium de indivisibilitate possessionis esse arbitror,
verioremq; *Sabini sententiam in l. 15. §. 4. de Precar.* & l. 3. D.
uti possid. etiam de una eademq; naturali possessione. Nam
cum qui in parte rei stat, reliqua animo obiens, totum pos-
sidere possit, *Paulus in ead. l. 3. §. 1. de acq. poss.* quid prohibebit
plures simul in ejusdem fundi diversis partibus. ambos ani-
mopossidendi totum stare assentientem habeo. *Joh. Fabrum,*
de castro aliquo in §. retinendæ, n. 27. v. si verò & de interdict.
Neq; de mobilibus aliud dicemus: falsum enim, contra na-
turam esse, ut quod ego teneam, tu tenere videaris, tametsi
Paulus d. l. 3. §. 5. pro comperto habet. Ecce enim si urce-
um utrinq; ansatum eodem tempore ego & Titius oppositis
locis apprehendamus, quidni ambo teneamus aut possidea-
mus, cum dici non possit uter magis aut minus possideat,
Ergo arg. l. 5, verb. nec enim potest reperiri D. de fidejuss. & lon-
gè ineptius dicatur: Neutrum possidere. Quare & in soli-
dum uterq; possidebit, cum altero subtrahente manum, al-
ter nihilominus sustentaturus sit. Taceo si servus commu-
nis, imò & amicus possessionem ingrediatur, animo eam
pluribus acquirendi; Omnes quibus possidet; in solidum
possidere. Dicendum igitur casu perplexo neutrum vinci,

id

id est utrumq; in possessione manere per l. 3. pr. D. uti posside-
tis. Sed & ex naturalis seu meri juris principiis disputavi, ac
cetero Paulo JCto controversiam autoritatis (quam ipsi Justinianus dedit, responsaq; ejus in Pandectas relata vim legis civilis ha-
bere voluit) minimè facturus.

XXVI.

Cum porrò dixerimus Præbendas indivisibiles esse,
concurſns ad eas perplexi exempla videamus. Et est CA-
SUS XII. *in c. authoritate martini 7. de concess. præb. in 6.* In
Ecclesia Parmensi Martinus Papa concessit gratiam expe-
ctativam Titio A, deinde Bonifacius Cajo B. deniq; idem
Bonifacius Sejo C. cùm clausula ut præferatur omnibus gra-
tiam habentibus à suis antecessoribus, non verò à ſe. Ortā
vacantiā quæritur quis prior fit: FUNDAMENTA LO-
CATIONIS sunt: (1) *Titius præfertur Cajo* prioritate tem-
poris, (2) *Cajus Sejotū ob cessationē clausulæ prioritatē temporis* irritantis. (3) *Sejus Titio* per clausulam expressam. Circulus
& PERPLEXITAS manifesta eſt. SCHEMA non adhibebimus
singulatim, contenti ſemel tum in frontispicio, tum in §. 20.
poſuiffe. Unde quo facilius exempla poſſint ad Schema ap-
plicari, & addidimus hīc, & addemus alibi literas A.B.C.
DECISIO Pontificis eſt in d. l. 7. ut Imo loco ponatur Ca-
jus, ſecundus, Ido Sejus Tertius, IIItio Titius primus.
Approbamus nos decisionem, v. ſupr. 20. §. fin. ſed non ra-
tionem, quia Pontifex argumentatur ex l. 2. §. 17. D. ad Sct.
Tertyll. ſed, ut ibi diximus eſt contra rationem juris, talia
autem non ſunt trahenda ad conſequentias l. 14. ¶. 39. D. de
Legibus. Porrò Compostellanus in l. 7. alum caſum XIII.
affert: Primus A accipit gratiam generalem, ſecundus B.
specialem, Tertius C. specialem cum clausulâ, quod omni-
bus præferri debeat generalem gratiam habentibus. Fun-
damen-

D

damen-

damenta Locationis sunt ut in præcedenti casu. Ipse compstellamus Imo loco ponit Primum, IIdo secundum, IIItio Tertium. Sed rectè *Gloss. in d.c. 7. lit. e. ad v. primam secundus* tuetur contrarium. Eadem enim quæ in priori ratio & decisio est. Igitur ponetur secundus loco Imo, Tertius IIdo, Primus IIItio. Patet igitur in his casibus perplexitatem cessare.

XXVII.

Jam ad rem divisibilem & communicabilem : Quare sequitur *Conclusio 2*, & in hoc negotio REGULA III. principalis, IN CONCURSU PERPLEXO AD REM DIVISIBILEM AUT COMMUNICABILEM LITIGANTES OMNES ADMITTENTUR PRO RATA. Uti enim, si de facto incertum est, quis prior altero hypothecam v.g. aut arestum na&ctus sit, concurrunt Creditores pro rata, quod specialiter definitum in Electoratu Saxoniæ à Divo Augusto p. 1. c. 28. §. nach jeho berührtem/ v. und da zweo Verpfändungen/ & ibi Dn Carpzov. p. m. def. 146. & Ordinatio Processus Divi Johannis Georgi Imi t. 44. §. do auch ihrer Zwischen. Quid nî igitur cum de jure incertitudo est? & quid dubitamus? in casu perplexo litigantes pares sunt per l. 23. fin. supr. pares autem concurrunt pro rata : daturq; æquilibrium justitiæ, cum libra paria utrinq; pondera sustinet. Idem & æquitati (id est æqualitati Geometricæ) congruum. Nam, ut ingeniosè definit *Vultejus in Jurispr. Rom. pr. æquitatis* duorum pluriumve proportio est, id est, ut participant de jure pro rata meritorum causæ: Quò pertinet quòd in dubio tenendum, quod minimum habet iniquitatis l. 200. de R.I. Medium nempe l. 3. D. si pars. hær. pet. l. final. 3. §. et si quis l. C. com. de Legat. add. Cujac. X. observ. 4. Quò pertinent qui statuunt dividendam rem *Dynus et Albericus in L. Titia et texores 36. D. de Leg. 1.* quorum hic dicit ita Bononiæ obser- vatum.

vatum. Adde quos fusè citant Tiraquell. tr. de jure primogen.
q. 17. opin. 4. & Menoch. Remed. retin. poss. 3. n. 755. Et argu-
mentantur ab accrescendi, aut potius non decrescendi jure
in quo ab initio quisq; habet solidum, concursu fiunt partes
l. 89. D. de L. 3. l. 142. D. de V.S.

XXXIX.

Talis concursus ad rem divisibilem est concursus ad
possessionem v. *supr. §. 25.* item ad sessionem §. hic. Hære-
ditatem §. 29. 30. Bona debitoris §. 31. seqq. SESSIONEM
putes fortasse indivisibilem, sed contra est. Sint enim duo
in eodem Collegio inter se litigantes uter locum tertium te-
nere debeat, uter quartum; & neuter sit in possessione, cum
pendente lite excludi à conventibus non possint, multo mi-
nus si negat decidi controversia: consequens est hos duos li-
tigantes esse in eodem loco indefinito, & quasi disjunctivo,
ut aut hic aut ille sit in tertio vel quarto loco. Nec obstat
regula: non esse possibile, ut ubi ego sedeo tu sedere videa-
ris l. 3. §. 5. de acq. poss. quam huc applicat *Dominicus Arnu-
mæus tr. de Comitiis c. 7. n. 112.* Quoniam hoc casu non unus se-
det in loco alterius, sed potius in incerto relinquitur, uter in
loco tertio sedeat, uter in quarto. Interim ita collocandi
sunt, ut non appareat, uter prior sit, uter posterior. Quam
in rem recenset complura remedia *Dn. Joh. Andr. Crusius
novissimè, tr. de Jure Sessionis l. 1. c. 7. v. g.* (1) *remedium al-
ternationis n. 1. seqq.* quod inter lineas diversas Saxonicas, item
inter Hassiacas placuit, ut alternis Senior lineæ præcederet,
primus autem actus alternationis determinatur sorte. (2) *remediū sedis extraordinariæ*, ita in Concilio Tridentino Le-
gato Hispanico Gallis controversiam moventi datus locus
extra ordinem è regione Franci, ad latus Secretarii Aposto-
lit. *Petr. Suavis Polanus* (id est transpositione literarum:
Paulus Sarpius Venetus) *Hist. Concil. Trident. lib. 8. p. 847.* Et
dicitur

si indignabatur Francus, & haud contentus non vinci, etiam vincere volebat. (3) *Sessionis promiscuae Crus. d. l. n. 16.* id solitum in actibus Extraordinariis in Comitiis *Crus.* (ex *Arumæo*) lib. I. c. I. n. 21. Et nonnunquam in Conviviis, quod, si Novellis fides, nuper Legatus quidam observavit Viennæ (4) *Sortis* quod probat *Venturus de Valentia*, improbat *Crus.* I. 5, 27. (5) Mensæ orbicularis, elegans remedium, quod suadet etiam *Crusius* I. 7, 11. sed non addidit quam multa prærequirat. Scilicet mensam in medio triclinii positam, ne dignior videatur, qui à tergo tutus se parieti applicare potest; quatuor januas sibi oppositas, alioqui is dignior habetur, qui januam prospicere potest, ad vitandas infidias; in omnibus lateribus fenestras alioqui qui luci nulli oppositus est inferior videbitur. Imò servatis his omnibus cautelis digniorem putat *Schwenterus* delic. *Mathem.* p. 7. Prop. 28. qui orientem prospicit; sic planè rueret remedium mensæ orbicularis, sed ab oriente dignitas longius petita est. (6) absentiae ejusque mutuæ (alioqui qui solus abest possessione cessisse videbitur) de quo remedio *Arumæus de Comit.* c. 7. n. 115.

X X I X.

Concursus Perplexiad HÆREDITATES ab intestato exempla hæc obfervamus: XIV. ex l. 5. §. 2. D. ad Sct. Tertyll. **CASUS** est: Avus emancipat nepotem, nepos superstite matre (A), avo (B), & patre (C.) moritur, quid juris? **FUNDAMENTA LOCATIONIS:** (1) mater excludit avum l. 2. §. 15. D. eod. (2) avus patrem per l. 2. pr. §. 1. 2. D. si quis à parente manumiss. (3) & tamen pater matrem per d. l. 2. §. 15. D. ad Sct. Tertull. Quid igitur? DECIDIT Paulus *Iesus in d.* l. 5. §. 2. avum præferendum. Causam ipse viderit. Microcerè Juri consonantius, concurrere avum, patrem marrem. Occurrit **CASUS** non absimilis XV. in l. 2. §. 15. D. eod. Defunctus reliquit superstitem, patrem naturalem (A) sed minimam

nimam capitis deminutionem passum arrogatione fortasse aut emancipatione, & ita non amplius agnatum, sed cognatum; deinde matrem (B); & deniq; agnatum fratre remotiorem, v. g. patruum, (C.) EUNDAMENTA LOCATIONIS sunt? (1) *Pater naturalis etiam non agnatus preferatur matri per l. 2. §. 15. D. ad Sct. Tert.* (2) *Mater ex Scto excludit agnatum, qui non est frater vel soror consanguinea, à fratre excluditur, cum Sorore concurrit §. 4. J. de Sct. Tertull.* (3) & tamen agnatus talis excludit Patrem non agnatum, quia agnati vocantur ex L. XII. Tabb. ut legitimi, cognati demum his deficientibus ex edicto Prætoris per §. 4. J. de Legit. agn. fass. Quid igitur? *Ulpianus in d. §. 17. decidit matrem solum successuram (aut, si soror consanguinea defuncti adsit, cum ea concursuram, §. 18.) Causam ipse viderit.* Mero certè juriconsonantius concurrere matrem, patrem, agnatum. Argumento hujus §. 17. sed minus rectè, utitur Bonifacius in d. c. 7. de concess. præb. in 6. v. supr. §. 26.

X X X.

Præcedentes duo casus in Legibus extant, addamus duos elegantes ex interpretibus conf. Everhard. in loc. à prim. ad ult. n. 1. CASUS XVI. Statuto cautum est: agnatos usq; tertium gradum inclusivè excludere matrem: Moritur igitur aliquis, relictæ Amita A. Fratre uterino B, matre C. EUNDAMENTA LOCATIONIS (1) Amita excludit matrem, per d. statutum (2) mater fratrem uterinum per jus commune, (3) frater uterinus amitam itidem per jus commune. Albericus de Rosate DECIDIT pro Amita in 2. part. Statut. q. III. Et rectè, nam quia interpositionem 1. & 3. pugna est, prævalebit haud dubiè prima, quia jus speciale derogat communi. Et ab ista voluntate contentis statutum derogatoria habemus principium ab amita incipiendi. Nec obstat statuta strictissimè interpretanda, aliud enim interpretatio, aliud

necessaria consequentia, qualem præbet regula: *si vincere vincentem te 3c. adde §. 20. fin.* Similis CASUS XVII. Statutum est: filiam excludi ab agnatis ad gradum tertium inclusivè, & agnatos ultra secundum gradum à fratre uterino. Moritur aliquis reliquo fratre uterino A. Amita B. filia C. FUNDAMENTA LOCATIONIS. (1) *Frater uterinus excludit amitam per d. statut. express.* (2) *Amita filiam per d. statut. express.* (3) *filia consanguinea fratrem uterinum per jus commune.* Socin. vol. I. consil. I. fin. DECIDIT pro Fratre, & rectè per rationem decidendi casus præcedentis.

XXXL

Nunc deniq; ad perplexitatem in CONCURSU CREDITORUM deveniemus. Cujus exempla habent Andr. Rauchbar. p. I. quæst. 4. Apud quem est casus noster 10. 20. 21. 24.. Matth. Berlich. p. I. concl. 49. per totum. apud quem sunt nostri casus concursus creditorum omnes præter 18. & 22. Ex quo hausit quæ de talibus casibus habet Johann Leib. supr. cit. §. 10. tr. vom Vorgang der Glaubiger à pag. 62. usq; ad 68. quemadmodum alias totus tractatus ex Berlichio extractus est. Porro Dn. Carpzov. p. m. in definitionibus p. I.c., 28. d. 175. 176. 177. habet casum nostrum 19. 20. 23. & casum 19. repetit in Responsis lib. IV. Resp. 17. Sunt hi, quos dixi omnes juris Saxonici interpretes, & casus nostri 18. 19. 20. 21. sunt juris communis & Saxonici, reliqui Saxonici tantum. Casus tamen 24. & 25. habebant locum ex Jure Saxonico D. Augusti, sed cessat eorum perplexitas ex Jure Saxonico D. Johannis Georgi primi, postquam constitutions in Ordinatione Processus hacin parte non parum sunt immutatae. Cæterum, ut hoc quoq; addam, in jure Saxonico Joh. Georgius I. Gloriosissimæ Record. Princeps armis & toga inclytus, viam monstravit apertissimā, casus istos sine disputatione solveudi. Ita enim loquitur Ord. Proc. t.

43. fin.

43. §. final. wenn man aber. fol. 590. Corp. Saxon. p. 1. wenn man aber keine Nachricht haben kan / welche dingliche Gerechtigkeit unter den Glaubigen älter sey; soll in solchen Zweifel erstlich das Eheweib ihres eingebrachten Ehegelds/ folgends die Mündlein / (sc. si habent jus reale cum privilegio , v. g. jus crediti ad emtionem , refectionem) und zum dritten der Fiscus seiner Schuld bezahlet werden/die folgenden aber ic. werden einander gleich ges rechnet. Ut igitur in dubio facti , ita in dubio juris mens ea dem Serentissimi Legislatoris videtur extitisse, quæ etiam in Praxi observatur.

XXXII.

Jam ad ipsa Exempla. CASUS XVIII. expressè extat in I. Claudius Felix. 16. qui pot. in pign. Claudius Felix eundem fundum tribus oppignoravit: Primo Eutychianæ A. secundo Turboni B. Tertio Titio C. creditor primus contra tertium de suo jure docens, vincitur, & sententia transit in rem judicatam. Accedit mox & secundus, is docet se Eutychiana quidem posteriorem, sed Titio priorem esse. Sperat igitur Eutychiana hujus adventu se jus suum contra Titium indirecte recuperaturum, Titius sperat se per latus Eutychianæ etiam hanc superaturum. Quid igitur juris? FUNDAMENTA EOCATIONIS (1) Primus præcedit secundum prioritate temporis. (2) Secundus Tertium ex eodē fundamento. (3) & nihilominus Tertius primum, ob rem judicatam. Nam res judicata pro veritate habetur I. 207. de R. J. & ut eleganter ait Bachovius ad Tr. I, I. 1. v. verum non nisi unum. Verum, inquit, vel judiciale vel reale est. DECIDENDUM igitur mero jure Imo loco ponendum secundum, II do Tertium, III tio Primum. Quia pugnant Posit. 1. & 3. sed cum verum judiciale vincat verum reale, in præjudicium ejus, qui sententiam sua culpa passus est rem judicatam fieri, vincet pos. 3. & positio I. habebitur pro nulla. *Definitio.*

cionem fcti Pauli, ut mollissimè dicam, non intelligo. Negat restituendam Eutychianam (quanquam id humanissimum,) negat Tertium etiam secundo præponendum, & haec tenus rectè. Sed cum negat etiam Secundum Eutychianæ præponi debere, acumen ejus requiro. Nam quid deniq; decidit, aut quomodo negatis prioribus aliter possibile est? Nam Secundum vult præponi Tertio, & Tertium primo in eadem serie: quo posito Secundum etiam Primo præponitam est verum, quam ter tria esse novem. Et si alter dixeris, secundus post Tertium deiicitur (deiicitur enim post Primum à Paulo, & Primus post Tertium à sententia) & Paulus in hoc ipsum incidit, quod vitat, ut res inter alios judicata alii noceat. Satius autem rem inter alios judicata in alteri prodesse quam nocere, & cum alterutrum necessariū est; qui in culpa est, eū bis plecti quam innocentē semel. Nisi pro Paulo sic respondeamus. Creditores in specie l. 16. ff. qui pot. in pignor. possunt dupliciter considerari, primo in simultaneo concursu secundo in hypothecariā seorsim instituendā; si posteriori sensu loquitur Paulus, recte sentit, rem judicatam pro tertio, non profuturam secundo contra primā quid enim si prima esset in possessione fortè de consensu Tertiī post rem judicatam, nunquid non optimè dicetur integro jure contra secundum uti posse, nec quicquam obstante re judicata.

XXXIII.

Sequuntur casus, qui à Doctoribus moventur, & vel communes juri communi & Saxonico simul, vel Saxonico proprii; in Communibus omnibus concurrunt dos & hypotheca, quibus si addas aliam tacitam oritus casus 19. privilegiatam 20. fiscum 21. Igitur in CASU XIX. concurrunt Hypotheca Tacita anterior, A. expressa intermedia B. Dos posterior, C. FUNDAMENTA LOCATIONIS (i) HYPOTHECA

CA

CA TACITA ANTERIOR PRÆCEDIT EXPRESSAM INTERMEDIAM per l. 2. & 8. qui pot. in pign. c. qui prior s 4. de R. f. in 6. id est prioritate. (1) EXPRESSA INTERMEDIA PRÆFERTUR DOTI POSTERIORI, ita Gl. Bart. & Dd. communiter ad l. assiduis 12. C. qui pot. in pign. & Socinus Jun. Ripa, & Dd. communiter ad l. i. D. sol. matrim. Hæc sententia est communis & tenetur in praxi Ant. Fab. in C. Sabaud. lib. 4. tit. 8. def. nn. eamq; sequitur Camera Gail. 2. obs. 25. n. 10. Bern. Gräven. lic. 2. concl. pract. 25. n. 1. (et si contrarium testatur Mynsinger locis citandis.) Jus Saxonum p. i. Const. Aug. 28. pr. v. dit nicht ältere ausdrückliche. Ord. Process. Joh. Georg It. 43. pr. v aber gleich. wol nicht denjenigen adde Lipsenses, Witebergenses, Jenenses quos latè citat Moller. ad Const. Aug. d. l. n. 33. Marchia, v. Schepliz. ad consuet. March. p. 3. t. 2. §. 22. q. 1. n. 3. Hispania Did. Covarruv Var. resol. I. 7, n. 1. concl. 3. Gallia Chassanæus Catal. Glor. Mund. p. 2. confid. 99. col. 6. Italia Marti. de Afflct. decis. Neapol. 306. imò totus mundus Dn. Carpz. p. m. p. i. c. 28. d. 65. n. 10. Sed Theoriæ juris & menti Justiniani in l. assiduis 12. C. qui pot. in pign. convenientius fortasse dotem indistinctè etiam anteriori expressæ præferri. Ita Martini Gloss. Bologn. add. l. 12. n. 174. Jason. in repet. l. quæ dotis D. sol. matrim. & ad l. i. C. rem alien. gerent. col. 2. lect. 2. Ant. Fab. lib. 13. conj. c. 11. Joh. Mich. Beuther. tr. de jur. prælat. p. i. c. 35. Ant. Guibertus tr. de Dot. c. 7. n. 5. Fachin. controv. III. 99. X. 35. Joh. Bapt. Schwarzenhaller de pignor. c. 28. Joach. Mynsing. ad §. fuerat 29. f. de Aet. & cent. 4. obs. 13. Tametsi quidam medium sententiam tenere volentes dotem omnibus præferant si ipsa habeat expressam; tacitis, si tacitam. Angel. de Perus. in autb. de equal. dot. §. his consequens. Aretin. in l. i. col. 5. D. sol. matrim. Paris. ibid. num. 2. Negusant. 4. membr. 2. patris, n. 100. Sed ut dixi sententia prima tenetur in praxi. (3) Ettamen Dos PRÆFERTUR HYPOTHECÆ TACITÆ ANTERIORI per d. l. 12. C. qui pot. & proximè citatos. Hic casus perplexus DECIDITUR pro Dotæ à Salic. in autb. quo jure C. qui pot. in pign. Everhard. Loc. à prim. ad ult. n. 3. Ranchbar. l. c. n. 12. Dan. Moller. l. c. n. 34. Dn. Carpz. l. c. d. 175. & lib. 4. Resp. 17. Berlich. hos casus arbitrio judicis relinquunt. d. l. n. 30. Illi de Jure Saxonico rectè, per §. 31 fin. sed de communi concurrente pro rata per §. 20. fin. & §. 27. Quia quantum pro Pos 3. Justiniani Lex, tantum pro 1. & 2. usus nostrorum temporum valet.

XXIV.

In CASU XX. concurrunt anterior expressa, A. Dos intermedia B, Hypotheca posterior ex credito quod salvam pignoris

E

causam

causam fecit, v.g. in refectionem, emtionem, C. FUNDAMENTA LOCATIONIS: (1) Anterior expressa præfertur dot: per §.33. pos.2. (2) Dos hypothecæ in refectionem per expressam d.l.12. (3) hypotheca in refectionem anteriori expressæ l.1. D. in quib. c. pign. vel hyp. tac. contr. l.s. qui pot. in pign. Novell. 97. c.3. Hanc perplexitatem olim movit primus Martinus Glossator in gl. d.l.12. v. licet anteriores sint. (Qui ob eam causam etiam dotem præfert anteriori expressæ.) habet & Covarr. d.lib.Var.Resol.7.n.3. Pro dote decidunt Salic. & Everhard. l.c. Carp. 20v. d.176. dissent. Rauchb. d.l.n.16. Ego idem quod in superiori casu sentio.

XXIV.

IN CASU XXI. concurrunt: Hypotheca tacita anterior, A. Fiscus intermedium, B. Dos posterior C. FUNDAMENTA LOCATIONIS: (1) in bonis jam quæsitis hypotheca tacita anterior præfertur Fisco intermedio l.un. C. rem alien. gerent. v. cum suo onere. quem textum, quod sciam, ad hoc non citant Dn. Richter. de privil. Cred. disp. 7. sect. 2. ampl. 2. (2) Fiscus intermedium præfertur Doti posteriori per l. quamvis 2. C. de privil. Fisci Diff. Don. add. l.12. (qui putat d. l.2. esse abrogatam per l.12. C. qui pot. in pign.) (3) Dos posterior præfertur tacita anteriori per d.l.12. Donellus evitat, ut dixi, perplexitatem. Dotem etiam sic præponunt Joh. Robert. Animadv. ltb. 3. c. 4. Rauchb. d.l.n.24. dissent. Berlicb. d.l.n.10. Mihi videtur quod supra.

XXV I.

Sequuntur Casus juri Saxouico proprii. Et Casus XXIII. hic est: in Ord. Proc. Sax. nt dixi §.31. fin. constitutum est, si non apparet quis tempore prior sit; Fiscus, pupillus, dos, locados sic: Dos, pupillus, fiscus. Esto igitur CASUS; Fiscus A anterior est dote B, Dos, & Pupillus C. incertum anteriores an posteriores tempore; similis incertitudo est inter pupillum & fiscum FUNDAMENTA LOCATIONIS: (1) Fiscus præcedit dotem tempore. (2) Dos pupillum, constitutione. (3) Pupillus Fiscu constitutione. Dicendum: Fiscum primo loco poni, Dotem secundo, Pupillum tertio. Quia habemus principium incipiendi à Fisco. Dos verò & pupillus videntur eodem tempore extitisse.

XXVI I.

In casu XXIII. concurrunt ad rem immobilem Hypotheca Notarialis (id est coram Notario & Testibus) anterior A, Arrestum intermedium B, Expressa judicialis posterior, C. FUNDAMENTA LOCATIONIS (1) Hypotheca Notarialis anterior præfertur Arresto intermedio. Dn. Carpz. p.2.c.23.d.14. (2) Arrestum judiciali posteriori. Ord. Proc.

Proc. t. 43. pr. v. allen andern & tit. 44. §. alle diese Gläubiger. (3) Et tamē judicialis posterior prefertur Notariali anteriori in immobilibus. Conſit. Elect. Augusti p. 2. c. 33. §. es sollen aber. In hac perplexitate nihil decidunt Dan. Moller. ad d. const. 23. n. 29. Berlich. p. 1. concl. 49. n. 12. 13. 14. At Dn. Carpz. p. 1. c. 28. d. 177. ponit sic: Arrestum, Judicialis, Notarialis. Ita ut cedat Positio I quia non expresso jure Saxonico speciali ut cæteræ, sed communni regula subſtit.

XXXVII.

Subne etiam duos casus, quorum perplexitas orta ex Constitutionibus D. Augusti, sublata per Ord. Proc. D. Johannis Georgii I. In casu XXIV. concurrunt: Arrestū anterius A Hypotheca expressa intermedia B. Depositum consumtum necessarium posterius C. FUNDAMENTA LOCATIONIS: Arrestum anterius prefertur expressa intermedia hypothecæ, v. supr. §. 37. pos. 2. (2) Hac deposito consumo necessario posteriori prioritate temporis. (3) & tamen tale Depositum Arrestantibus anterioribus per p. 1. Const. 28. Rauchbar. L. c. n. 10. affert præjudiciū, ubi hic ordo: Hypothæca, Depositū. Arrestū. Hodie per Ord. Proc. Positio 3. sublata est, & Arrestantes Hypothecariis expressis accensentur, Depositū verò tale habet solumjus tacitæ Hypothecæ. Igitur sic locabuntur: Arrestum. Hypotheca. Depositum. Adde Dn. Carpz. d. l. d. 151.

XXXIX.

In CASU XXV. & ultimo concurrunt: Arrestum anterius A, Expressa intermedia B. Dos posterior, C. FUND. LOC. (1) A prefertur t. B. per §. 38 fin. & 37 pos. 2. (2) B prefertur t. C. per §. 34. pos. 2. (3) & tamen C dos posterior prefertur t. A. id est Arresto anteriori ita omnino perd. const. 28. p. 1. quæ tribuit Arrestis tacitâ hypothecâ, sed hoc ut dixi in Ord. Proc. t. 48. mutatum est & Arrestum hypothecam expressam tribuit. Adde Dn. Carpz. d. l. def. 66. Unde cessat perplexitas.

XL.

Hos casus perplexos strictè dictos hactenus observavimus. Plures reperiri non dubito, præsertim ex variis Locorum Statutis & consuetudinib. Hos addat aliorū diligentia: nobis satiserit, quātum in hac brevitate lieuit, regulas decidēdi tradidisse: sicubi erratum est, cogitet, qui legit, nos neq; theoriæ veteres, & in praxi novos esse, & quod omnium excusationum caput est, de perplexitate differuisse.

1. **L** Is de lana caprina est in l. 70. §. 9. D. de L. 3.
2. **L** Quæstiones ineptas Domitianas dici, ortum ex l. 27
qui test. fac. poss.
3. Scribentium vitium primarium est posita in una cognitio-
ne discerpere in infinitas. Cujac. XI. obf. 38. id est, quæ semel re-
gula generali traditi possunt in singulis speciebus seorsim inculcare,
saltem ut libri fiant grandiores. Unde Menochii de Præsumtio-
nibus, & Mascardi de probationibus grandia opera singula in
6. plagulas sic contrahi possent, ut liceat ex his cetera omnia, qua-
vera insunt, manifestè derivare.
4. Theoriam & Praxin in Jure differre fatentur omnes, dif-
ferentiam docet nemo Breviter Practica & Realis est Quæstio:
quid hodie in proposito aliquo casu statuendum. Ceteræ sunt theo-
reticæ & Doctrinales, v.g. explicationes Legum, Antinomiae,
variae Lectiones, citationes seu allegata, & omnia textualia.
Tum historia & origo juris, jus abrogatum, nominalia, definiti-
ones, divisiones. Quibus omnibus carere in praxi potest, qui novit
quid in proposito aliquo casu statuendum. Sed hoc raro, aut ferè
nunquam novit, qui theoriae adjumentis prorsus caret: est & hoc
discrimen: in realibus statur autoritatè Legum, in doctrinalib.
non semper. Unde Bachov. ad Tr. II, 29. 1. a. à sententia, inquit,
in ista quidem quæstione (utrum actiones sint juris Gentium)
nec autoritate quidem JCti, quin nec ipsius Justiniani; quo-
niam Imperator Leges condere potest, sed veritatem rerum
& rationem tollere non potest; me passurus sum dimoveri.
5. Tormentorum & tormentillorum usus in Christianos
est contra Jus Canonicum. arg. c. un. de Sagittar.
6. Mos in scedemiis Neophytas vexandi tam vetus est, ut
in se Justinianum armaverit Constit. omnem de juris docen-
datione §. 9. v. & maximè eos, qui rudes ad recitationem
Legum perveniunt.

T A N T U M.